

2024 жылғы 18 қарашадағы бағалы қағаздар нарығында «Фридом Банк Қазақстан» АҚ қызметін жүзеге асыру қағидалары, тіркеу № АО-23-04/24/ПВ/18112024

ІШКІ ҚҰЖАТ	
Атауы:	"Фридом Банк Қазақстан" АҚ қызметін бағалы қағаздар нарығында жүзеге асыру қағидалары
Иесі:	Сауда бөлімі
Бекітілген:	
Қолданысқа енгізу мерзімі:	-
Соңғы өзгертулер/толықтырулар енгізу	Жаңа редакция
Күші жойылған / күші жойылды деп танылған құжаттар (бар болса):	"Фридом Банк Қазақстан "АҚ Директорлар Кеңесі бекіткен" Фридом Банк Қазақстан " АҚ қызметін бағалы қағаздар нарығында жүзеге асыру қағидалары 28.06.2023 жылғы №06-28 хаттама
Құпиялылық дәрежесі	Құпия емес

2024 жылғы 18 қарашадағы бағалы қағаздар нарығында «Фридом Банк Қазақстан» АҚ қызметін жүзеге асыру қағидалары, тіркеу № АО-23-04/24/ПВ/18112024

"ФРИДОМ БАНК ҚАЗАҚСТАН" АҚ
Директорлар кеңесімен бекітілген
2024 жылғы "18" қарашадағы
№ 11-18 (з) ХАТТАМА.

**"Фридом Банк Қазақстан" АҚ қызметін бағалы қағаздар
нарығында жүзеге асыру қағидалары**

Әзірлеуші: Сауда бөлімі

Алматы қ., 2024 ж.

Мазмұны

1 ТАРАУ. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР	3
2 ТАРАУ. БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР НАРЫҒЫНДА ҚЫЗМЕТТІ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДЫҢ ШАРТТАРЫ МЕН ТӘРТІБІ	6
3 ТАРАУ. КЛИЕНТТЕРДІҢ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАРЫМЕН МӘМІЛЕЛЕРДІҢ ЖАСАЛУЫН ЖӘНЕ ОРЫНДАЛУЫН БАҚЫЛАУ	7
4 ТАРАУ. КЛИЕНТТЕРДІҢ ДЕРБЕС ШОТТАРЫ ЖҮЙЕСІН ЖҮРГІЗУ ТӘРТІБІ	9
5 ТАРАУ. НОМИНАЛДЫ ҰСТАУДЫ ЕСЕПКЕ АЛУ ЖҮЙЕСІНДЕ ОПЕРАЦИЯЛАРДЫ ЖҮРГІЗУ ТӘРТІБІ	9
§1. ОПЕРАЦИЯ ТҮРЛЕРІ	9
§2. ОПЕРАЦИЯЛАРДЫ ЖҮРГІЗУДІҢ ЖАЛПЫ ШАРТТАРЫ	10
6 ТАРАУ. БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР МЕН АҚШАНЫ ЕСЕПКЕ АЛУ ТӘРТІБІ	11
7 ТАРАУ. БРОКЕРЛІК ОПЕРАЦИЯЛАРДЫ ЖҮРГІЗУ КЕЗІНДЕГІ КӘСІБИ ЭТИКА ҚАҒИДАЛАРЫ 11	
8 ТАРАУ. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР	12

1 тарау. Жалпы ережелер

1. Осы "Фридом Банк Қазақстан" АҚ-ның бағалы қағаздар нарығындағы қызметін жүзеге асыру қағидалары (бұдан әрі – қағидалар) Қазақстан Республикасының (бұдан әрі-ҚР) заңнамасына, ҚР ҚНРДА және ҰБ нормативтік құқықтық актілеріне, "Қазақстан қор биржасы" АҚ-ның ішкі құжаттарына, "бағалы қағаздардың орталық депозитарийі" АҚ қағидаларының жиынтығына және ішкі құжаттарға сәйкес әзірленді "Фридом Банк Қазақстан" АҚ (бұдан әрі – Банк) нормативтік құжаттарымен.
2. Банк Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі берген лицензия негізінде номиналды ұстаушы ретінде клиенттердің шоттарын жүргізу құқығымен бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыруға құқылы.
3. Осы Қағидалар Банктің бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыруының, клиенттердің бағалы қағаздарымен мәмілелерді бақылаудың, номиналды ұстаушы ретінде клиенттердің шоттарын жүргізудің, номиналды ұстауды есепке алу жүйесінде операциялар жүргізудің, бағалы қағаздар мен ақшаны есепке алудың шарттары мен тәртібін айқындайды, сондай-ақ банктің кәсіби әдеп қағидаларын, оның брокерлік операциялар жүргізу. Қағидалар Банктің бағалы қағаздар нарығындағы қызметіне қатысатын банктің құрылымдық бөлімшелерінің барлық қызметкерлеріне қолданылады.

2 тарау. Қолданылатын терминдер мен қысқартулар

4. Осы Қағидаларда Қағидалардың бүкіл мәтіні бойынша бас әріппен көрсетілген мынадай терминдер мен қысқартулар пайдаланылады:
 - 1) **АБАЖ** – автоматтандырылған банктік ақпараттық жүйе;
 - 2) **Орталық депозитарий** – "Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі" АҚ атынан мамандандырылған коммерциялық емес ұйым;
 - 3) **Сауда бөлімі** – құжаттарды, брокерлік операцияларды тексеруге және растауға, АБАЖ-да шарттарды тіркеуге, бағалы қағаздармен мәмілелер жасау және орындау рәсіміне бақылауды жүзеге асыруға жауапты Банктің бөлімшесі;
 - 4) **Биржалық куәлік** – "Қазақстан қор биржасы" АҚ-да биржалық сауда-саттық барысында қаржы құралдары бойынша мәмілелер жасасу фактісін, сондай-ақ мұндай мәмілелерді "Қазақстан қор биржасы" АҚ-ның сауда жүйесінде тіркеуді куәландыратын құжат;
 - 5) **Банктің ішкі нормативтік құжаттары** (бұдан әрі - ІНК) – Банктің уәкілетті органы/тұлғасы бекіткен, банктің және оның филиалдарының қызметкерлері өздерінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде сақтауы/ қолдануы үшін міндетті жалпыға міндетті мінез-құлық нормаларын (қағидаларын) белгілейтін, өзгертетін немесе тоқтататын жазбаша құжаттар;
 - 6) **Ішкі бақылау** – банктің өз қызметкерлерінің ҚР заңнамасын және кәсіби қызмет стандарттарын сақтауын, банктің және оның клиенттерінің заңды мүдделерін қорғау мақсатында Банк жүргізетін операциялардың сипаты мен ауқымына сәйкес келетін сенімділіктің тиісті деңгейін қамтамасыз етуді және брокерлік және дилерлік қызмет тәуекелдерін барынша азайтуды бақылауды Банктің ұйымдастыруы;
 - 7) **Жеке шоттан үзінді көшірме** – номиналды ұстаушы банк беретін және белгілі бір уақытқа қаржы құралдары бойынша тіркелген клиенттің құқықтарын растайтын бағалы қағаз болып табылмайтын құжат;

- 8) **Мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаз** — ҚР Үкіметі немесе ҚР Ұлттық Банкі және жергілікті атқарушы органдар қарыз алушы болатын қарызға қатысты оны ұстаушының құқықтарын куәландыратын немесе оны ұстаушының жалдау шарты негізінде активтерді пайдаланудан кіріс алу құқығын куәландыратын эмиссиялық бағалы қағаз;
- 9) **Дилер** – эмиссиялық бағалы қағаздармен және өзге де қаржы құралдарымен өз мүддесі үшін және өз есебінен ұйымдастырылмаған бағалы қағаздар нарығында және оған тікелей қол жеткізу құқығымен ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында мәмілелер жасайтын бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушысы;
- 10) **Брокер** – клиенттің тапсырмасы бойынша, есебінен және мүддесі үшін эмиссиялық бағалы қағаздармен және өзге де қаржы құралдарымен мәмілелер жасайтын бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушысы;
- 11) **Брокерлік қызмет көрсету туралы шарт** (бұдан әрі-брокерлік шарт) - Банк пен оның клиенті арасында брокерлік қызмет көрсетуге жасалатын шарт;
- 12) **Кастодиан** - клиенттердің қаржы құралдары мен ақшаларын есепке алуды және олар бойынша құқықтарды растауды, клиенттердің Құжаттамалық қаржы құралдарын сақтауды Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес олардың сақталуы бойынша міндеттемелерді өзіне қабылдай отырып және өзге де қызметті жүзеге асыратын бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушысы;
- 13) **Клиент** – Банктің әлеуетті немесе жұмыс істеп тұрған клиенті (бағалы қағаздармен мәміле есебінен және оның мүддесі үшін жасалатын немесе жасалған Жеке және заңды тұлғалар) немесе егер бұл құқықтық қатынастар контекстінен туындайтын болса, **клиент-заңды тұлғаның** өкілі;
- 14) **Мүдделер қақтығысы** – Банктің лауазымды адамдарының (Қазақстан Республикасының аумағында филиалы ашылған Қазақстан Республикасының резиденті емес банктің басқару органының, атқарушы органының лауазымды адамдарының, Қазақстан Республикасының резиденті емес Банктің филиалының басшы қызметкерлерінің), оның акционерлерінің және (немесе) оның қызметкерлерінің жеке мүдделілігі мен олардың өз лауазымдық өкілеттіктерін тиісінше орындауы немесе банктің мүліктік және өзге де мүдделері арасындағы (немесе) банкке және (немесе) оның клиенттеріне жағымсыз салдарға әкеп соғатын оның қызметкерлеріне және (немесе) клиенттеріне қарама-қайшылық пайда болатын жағдай;
- 15) **Клиенттік тапсырыс** – Банктің ішкі құжаттарына және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ресімделген, Клиент ұсынатын және осындай құжатта айқындалған шарттарда осы клиенттің есебінен және оның мүддесі үшін қаржы құралдарымен мәміле жасау нұсқауын қамтитын құжат;
- 16) **Клиенттің бұйрығы** - брокер өзінің ішкі құжаттарына және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес орындауы тиіс Клиенттің дербес шоты бойынша іс-әрекеттер (операциялар) жасау жөніндегі Нұсқауды (дербес шотты ашу, оны жабу, деректемелерді өзгерту, бағалы қағаздарды, ақшаны есепке жатқызу/есептен шығару және т. б.) қамтитын құжат;
- 17) **Дербес шот** – бағалы қағаздарды ұстаушылар тізілімдерінің жүйесінде немесе эмиссиялық бағалы қағаздар және өзге де қаржы құралдары бойынша мәмілелерді тіркеу және құқықтарды есепке алу мақсатында тіркелген тұлғаны біржақты сәйкестендіруге мүмкіндік беретін номиналды ұстауды есепке алу жүйесінде қамтылған жазбалар жиынтығы;
- 18) **Бағалы қағаздар нарығындағы манипуляция** — Қаржы нарығы субъектілерінің бағалы қағаздарға және өзге де қаржы құралдарына, оның ішінде шетел валюталарына және туынды қаржы құралдарына бағаларды (бағамдарды) белгілеуге және (немесе) қолдауға бағытталған, ұсыныс пен сұраныстың объективті арақатынасы нәтижесінде, бағалы қағаздармен сауданың көрінуін құруға және (немесе) инсайдерлік ақпаратты пайдалана отырып мәміле жасауға белгіленгендерден жоғары немесе төмен іс-әрекеттері;

- 19) **ХЭС (халықаралық және елдік экономикалық санкциялар)** – қандай да бір халықаралық ұйым, шет мемлекеттің үкіметі немесе шет мемлекеттің уәкілетті мемлекеттік органы енгізген және оларға қатысты санкциялар белгіленген жеке немесе заңды тұлғалармен сауда, қаржы және өзге де операцияларды/төлемдерді/аударымдарды жүзеге асыруға ішінара немесе толық тыйым салуды көздейтін саяси, дипломатиялық немесе экономикалық сипаттағы мәжбүрлеу шаралары;ә
- 20) **Мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар**-мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздар болып табылмайтын акциялар, облигациялар және өзге де эмиссиялық бағалы қағаздар;
- 21) **Ұйымдастырылмаған бағалы қағаздар нарығы**-бағалы қағаздармен және өзге де қаржы құралдарымен, оның ішінде шетел валюталарымен және туынды қаржы құралдарымен мәмілелер Сауда-саттықты ұйымдастырушының ішкі құжаттарында белгіленген талаптарды сақтамай жүзеге асырылатын бағалы қағаздар мен өзге де қаржы құралдарының айналыс саласы;
- 22) **Номиналды ұстау**-номиналды ұстау шартына сәйкес не ҚР заңнамасына сәйкес бағалы қағаздарды ұстаушылардың атынан және олардың есебінен белгілі бір заңдық әрекеттер жасау, сондай-ақ бағалы қағаздар бойынша құқықтарды есепке алу және растау және осындай ұстаушылардың бағалы қағаздармен мәмілелерін тіркеу;
- 23) **Сауда-саттықты ұйымдастырушы** - "Қазақстан қор биржасы" АҚ; Astana International Exchange (AIX), "бағалы қағаздардың орталық депозитарийі"АҚ;
- 24) **Ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығы**-мәмілелер Сауда-саттықты ұйымдастырушының ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылатын эмиссиялық бағалы қағаздар мен өзге де қаржы құралдарының айналыс саласы;
- 25) **"РЕПО" операциясы** - "репо" операциясының нысанасы болып табылатын, тараптары бірдей екі тұлға ("репо"операциясына қатысушылар)болып табылатын бір шығарылымның бағалы қағаздарымен бір мезгілде жасалатын, орындау мерзімдері бойынша ерекшеленетін және бір-біріне бағыты бойынша қарама-қарсы екі мәміленің жиынтығы;
- 26) **"ДЕПО" шоты**-бағалы қағаздармен операциялар жүргізуге арналған орталық депозитарийдегі клиенттің қосалқы шоты;
- 27) **Сауда-саттықты ұйымдастырушының сауда жүйесі** - осы сауда-саттықты ұйымдастырушының мүшелері арасында эмиссиялық бағалы қағаздармен және өзге де қаржы құралдарымен мәмілелер жасалатын материалдық-техникалық құралдар, сауда-саттықты ұйымдастырушының ішкі құжаттары және өзге де қажетті активтер мен рәсімдер кешені;
- 28) **БЕЖЕД**-қаржы құралдарымен мәмілелерді орындауды, Банктің және клиенттердің қаржы құралдары мен ақшаларын есепке алуды жүзеге асыратын Бухгалтерлік есеп және есептілік департаменті;
- 29) **Уәкілетті орган**-ҚР Ұлттық Банкі, Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі;
- 30) **Бағалы қағаз**-мүліктік құқықтарды куәландыратын белгілі бір жазбалар мен басқа белгілердің жиынтығы;
- 31) **Актив**-ақша және/немесе бағалы қағаздар;
- 32) **КЖ/ТҚҚ**-Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл;
- 33) **Инсайдерлік ақпарат**-Бағалы қағаздар (туынды қаржы құралдары), олармен жасалатын мәмілелер туралы, сондай-ақ бағалы қағаздарды (туынды қаржы құралдарын) шығарған (берген) Эмитент, ол жүзеге асыратын қызмет туралы, коммерциялық құпияны құрайтын анық ақпарат, сондай-ақ үшінші тұлғаларға белгісіз, ашылуы құнның өзгеруіне әсер етуі мүмкін өзге де ақпарат бағалы қағаздар (туынды қаржы құралдары) және олардың эмитентінің қызметіне;

34) **ЖҚҚТҚ - жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыру.**

2 тарау. Бағалы қағаздар нарығында қызметті жүзеге асырудың шарттары мен тәртібі

5. Банктің брокерлік және (немесе) дилерлік қызметі ҚР заңнамасына, уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілеріне, сондай-ақ сауда-саттықты ұйымдастырушының ішкі құжаттарына, Орталық депозитарийдің қағидалар жинағына және ІНҚ-ге сәйкес жүзеге асырылады.

6. Банк брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыру мақсатында ҚР заңнамасының белгіленген талаптарына сәйкес ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында да, ұйымдастырылмаған бағалы қағаздар нарығында да қаржы құралдарымен мәмілелер жасай алады.

Брокерлік және дилерлік операциялар бойынша мәмілелер жасасуды трейдинг департаменті жүзеге асырады.

7. Банктің брокерлік қызметі ҚР нормативтік құқықтық актілері және банк пен клиент арасында жасалған номиналды ұстаумен немесе номиналды ұстаусыз брокерлік қызметтер көрсету туралы шарт негізінде жүзеге асырылады. Клиентпен жасалған брокерлік шартты "Colvir" АБАЖ-дағы трейдинг Департаментінің қызметкері тіркейді.

8. Клиентпен брокерлік шарт трейдинг департаменті жүргізгеннен кейін жасалады:

- 1) клиенттің Банкпен ерекше қатынастар/ аффилиирлену байланысын тексеру;
- 2) ҚР заңнамасына сәйкес КЖ/ТҚҚ/ЖҚҚТҚ, ХЭС және ІНҚ мәселелері бойынша тиісті тексеру.

9. Егер Клиент Банкпен ерекше қатынастармен байланысты тұлға болып табылса, онда мұндай брокерлік шартты Банктің Директорлар кеңесі бекіткен үлгілік шарттарды қоспағанда, мұндай брокерлік шартты Банктің Директорлар кеңесі бекітуге тиіс.

10. Клиенттердің бағалы қағаздарымен мәмілелерді Банк Клиент пен Банк арасында жасалған брокерлік Шартқа сәйкес клиенттік бұйрықтар немесе клиенттік тапсырыстар негізінде жүзеге асырады.

11. Клиенттік тапсырыстар келесі жалпы жіктеуге жатады:

- 1) нарықтық Тапсырыс –нарықтық бағамен бағалы қағаздардың белгілі бір түрін сатып алуға/сатуға тапсырыс;
- 2) бағалы қағаздардың белгілі бір түрін арнайы келісілген бағамен немесе "неғұрлым тиімді шарттармен" сатып алуға/сатуға лимиттік Тапсырыс: бағалы қағаздарды клиенттік тапсырыста айқындалғаннан төмен бағамен сатып алуға (немесе оған тең) немесе бағалы қағаздарды тапсырыста айқындалғаннан жоғары бағамен сатуға (немесе оған тең);
- 3) буферлік Тапсырыс-болашақта қалыптасатын баға бойынша қаржы құралдарын сатып алуға (сатуға) тапсырыс
- 4) уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілерінде, брокерлік Шартта жасалған сауда-саттықты ұйымдастырушылардың ішкі құжаттарында көзделген тапсырыстың өзге де түрі.

12. Орындау мерзімі бойынша клиенттік тапсырыстар жіктеледі:

- 1) белгілі бір күнге дейін;
- 2) белгілі бір мерзім ішінде.

13. Сауда департаментінің клиенттік тапсырысты орындауға қабылдауға құқығы жоқ:

2024 жылғы 18 қарашадағы бағалы қағаздар нарығында «Фридом Банк Қазақстан» АҚ қызметін жүзеге асыру қағидалары, тіркеу № АО-23-04/24/ПВ/18112024

- 1) клиенттік тапсырыстың мазмұны "бағалы қағаздар нарығы туралы" ҚР Заңына және брокерлік Шартқа қайшы келген жағдайда;
 - 2) егер клиенттік тапсырыс берілген бағалы қағаздарға ауыртпалық салынса;
 - 3) қолтаңба үлгісінің және (немесе) мөр бедерінің клиенттік тапсырыста (қағаз жеткізгіште) қолтаңбалар және (немесе) қолтаңба үлгілері бар нотариат куәландырған құжатта (оның ішінде клиенттік тапсырыстарға қол қоюға құқығы бар заңды тұлға өкілдерінің) және заңды тұлғаның мөр бедерінде (бар болса) немесе жеке тұлғаның жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілген мөр бедерінде (бар болса) (клиенттік тапсырысқа Клиент Банктің жауапты қызметкерінің қатысуымен қол қоймаған жағдайда) көзбен шолып сәйкес келмеуі кезінде (бар болса);
 - 4) Клиентті ҚР заңнамасына сәйкес сәйкестендіру мүмкін болмаған жағдайда және/немесе ҚР-ның КЖ/ТҚК және ІНҚ бойынша заңнамасында көзделген жағдайларда, клиенттік тапсырысты телефон байланысы құралдарымен беру кезінде брокерлік шартта айқындалған шарттар мен тәртіп;
 - 5) брокерлік шартта және Банктің ішкі құжаттарында көзделген өзге де жағдайларда, ІНҚ; Егер бір клиенттің тапсырыстарына қатысты брокерлік шартта өзгеше көзделмесе, клиенттік тапсырыстар оларды қабылдаудың хронологиялық тәртібімен орындалады.
14. ҚР қолданыстағы заңнамасына және "Қазақстан қор биржасы" АҚ ішкі құжаттарына сәйкес номиналды ұстаушы ретінде клиенттердің шоттарын жүргізу құқығымен бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті жүргізуге арналған лицензия негізінде Банк бағалы қағаздар нарығында "қаржылық кеңесші қызметтерін" көрсете алады және келесідей болуы мүмкін:
- 1) маркет-мейкер;
 - 2) андеррайтер;
 - 3) облигацияларды ұстаушылардың өкілі.

3 тарау. Клиенттердің бағалы қағаздарымен мәмілелердің жасалуын және орындалуын бақылау

15. ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес клиенттердің бағалы қағаздарымен мәмілелердің орындалуына ішкі бақылауды жүзеге асыру мақсатында банктің ұйымдық құрылымына мынадай құрылымдық бөлімшелер кіреді:
- 1) Сауда бөлімі;
 - 2) БЕЖЕД;
 - 3) Банктің ішкі құжаттарына сәйкес айқындалған өзге де құрылымдық бөлімшелер.
16. Трейдинг департаменті қызметкерлерінің БЕЖЕД құзыретіне жататын функциялар мен міндеттерді жүзеге асыруына, сондай-ақ банк бөлімшелерінің бірінің қызметкерлерінің құқықтары мен өкілеттіктерін басқа бөлімшенің қызметкерлеріне беруге (беруге) жол берілмейді.
17. Бағалы қағаздармен мәмілелерді жасасу және орындау рәсімін бақылауды трейдинг департаменті жүзеге асырады. Бұл бақылау мыналарды қамтиды:
- 1) клиенттің тапсырысын клиенттің дұрыс толтыруы;
 - 2) клиенттік тапсырыстардың барлық шарттарын орындауы;
 - 3) бағалы қағаздармен мәмілелер жасауға және орындауға ҚР заңнамасында белгіленген талаптарды сақтауы;
 - 4) Клиенттің дербес шотында мәміле жасау үшін қажетті ақшаның немесе бағалы қағаздардың болуын тексеруі;
 - 5) клиенттік бұйрықтарды/тапсырыстарды орындау кезектілігі;

2024 жылғы 18 қарашадағы бағалы қағаздар нарығында «Фридом Банк Қазақстан» АҚ қызметін жүзеге асыру қағидалары, тіркеу № АО-23-04/24/ПВ/18112024

6) клиенттік тапсырыстардың/тапсырыстардың барлық қажетті талаптарын ескере отырып, бағалы қағаздармен мәмілелер жасасудың дәлдігі;

7) клиенттер тарапынан оның бағалы қағаздарымен жасалған мәмілелерге қатысты талаптар мен талаптарды уақтылы қарауы.

18. Қос бақылау функцияларын артқы кеңсе (БЕЖЕД) орындайды. Қос бақылау мыналарды қамтиды:

1) клиенттік бұйрық/Тапсырыс деректерінің, биржалық куәліктің немесе трейдинг департаменті ұсынған басқа да бастапқы құжаттардың АБАЖ-да трейдинг департаменті енгізген деректермен сәйкестігін тексеруі;

2) клиенттік операцияларды, банктің бағалы қағаздарымен операцияларды бухгалтерлік есепте көрсету кезектілігі;

3) АБАЖ да және Банктің балансында бағалы қағаздармен клиенттік операцияларды және Банктің бағалы қағаздарымен операцияларды көрсетудің дұрыстығы мен уақтылығы, сондай-ақ ҚР заңнамасының талаптарына және брокерлік шарттың талаптарына сәйкес банкте номиналды ұстаудағы бағалы қағаздармен, сондай-ақ ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес Банктің бағалы қағаздарымен мәмілелерді одан әрі сүйемелдеуі;

4) мәміле нәтижелері бойынша есептер мен куәліктерді (бағалы қағаздарды сатып алу кезінде), клиенттердің, Банктің мүдделі бөлімшелерінің, мемлекеттік органдардың сұрау салуы бойынша дербес шоттан үзінді көшірмелерді және ҚР заңнамасына сәйкес басқа да ақпаратты уақтылы дайындауы;

5) Биржаның, Орталық депозитарийдің бастапқы құжаттарына және Банк тарифтеріне сәйкес брокерлік қызмет көрсету үшін комиссиялық сыйақы мен басқа да алымдарды төлеуге шоттарды уақтылы қоюы;

6) Банктің ішкі есепке алу жүйесінде Банктің бағалы қағаздар мен клиенттердің ақшасын есепке алуының дұрыстығын қамтамасыз етуі;

7) айына кемінде 1 (бір) рет клиенттердің шоттарындағы ішкі есепке алу бойынша бағалы қағаздар саны туралы деректерді бағалы қағаздардың орталық депозитарийінің есепке алу деректерімен салыстырып тексеру жүргізуі;

8) ішкі есепке алу шоттарындағы Банктің бағалы қағаздарының саны туралы деректерді Банктің бағалы қағаздарының номиналды ұстаушылары есебінің деректерімен салыстыруы.

19. Қаржы құралдарымен барлық дилерлік мәмілелер ҚР заңнамасына сәйкес Банктің алқалы органдары бекіткен лимиттер мен шектеулер шеңберінде жүзеге асырылады.

20. БЕЖЕД жауапты қызметкері бағалы қағаздардың орталық депозитарийімен бағалы қағаздардың орталық депозитарийінде ашылған және эмиссиялық бағалы қағаздармен және өзге де қаржы құралдарымен мәмілелер жасауға арналған шоттағы әрбір клиенттің ақша сомасы туралы мәліметтерді күн сайын салыстырып тексереді.

21. Трейдинг департаментінің жауапты қызметкері клиенттің бірінші талабы бойынша талапты (сұрау салуды) алған күннен бастап 2 (екі) жұмыс күні ішінде клиентке танысу үшін осы клиенттің ақшаны, қаржы құралдарын және өзге де активтерін есепке алу жүйесінің деректерін олардың кастодианның және (немесе) Орталық депозитарийдің деректеріне сәйкестігіне салыстыру актісінен үзінді ұсынады.

22. БЕЖЕД-нің жауапты қызметкері трейдинг департаментінің сұрау салуы бойынша клиенттердің ақшаларын, қаржы құралдарын және өзге де активтерін есепке алу жүйесінің деректерін олардың кастодианның және (немесе) Орталық депозитарийдің деректеріне сәйкестігіне салыстыру актісінен үзінді ұсынады.

23. Банктің бағалы қағаздар нарығындағы барлық мәмілелерін жасасу кезінде қазынашылық департаменті трейдинг департаментімен бірлесіп олардың бағалы қағаздар нарығында айла-шарғы жасау мақсатында жасалған бағалы қағаздармен жасалатын мәмілелерге ықтимал жатқызылуын анықтау тұрғысынан мониторингтеуге тиіс.

2024 жылғы 18 қарашадағы бағалы қағаздар нарығында «Фридом Банк Қазақстан» АҚ қызметін жүзеге асыру қағидалары, тіркеу № АО-23-04/24/ПВ/18112024

24. Ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында жасалған мәмілелерді айла-шарғы жасау мақсатында жасалған деп тану тәртібі мен шарттары ҚР заңнамасында, сондай-ақ уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде және сауда-саттықты ұйымдастырушының ішкі құжаттарында белгіленеді.

4 Тарау. Клиенттердің дербес шоттары жүйесін жүргізу тәртібі

25. Клиенттердің брокерлік шоттарын жүргізуді БЕЖЕД жүзеге асырады.

26. Бағалы қағаздарды номиналды ұстауға беру банкке осы бағалы қағаздарға меншік құқығын беруге әкеп соқпайды. Банк клиенттеріне тиесілі және оның номиналды ұстауындағы бағалы қағаздар банк кредиторларының пайдасына өндіріп алынбайды. Клиенттің меншік иесі ретіндегі өкілеттіктерін жүзеге асыру үшін Банк номиналды ұстаушы ретінде өзінің бағалы қағаздарымен мәмілелерді тіркеуді жүзеге асырады.

27. Номиналды ұстаушы ретінде Банктің негізгі функциялары:

- 1) клиенттердің бағалы қағаздарымен мәмілелерді және олардың ауыртпалығын тіркеу;
- 2) клиенттердің бағалы қағаздарына құқықтарды растау;
- 3) клиенттердің бағалы қағаздарының болуын және олармен мәмілелерді жүзеге асыру мүмкіндігін қамтамасыз ету;
- 4) төлем агентінің функцияларын орындау;
- 5) клиенттердің номиналды ұстауға берілген бағалы қағаздарға қатысты ақпарат алуын қамтамасыз ету;
- 6) брокерлік шартқа және ҚР қолданыстағы заңнамасына сәйкес өзге де функциялар.

28. Клиент дербес шоттарды ашу үшін, сондай-ақ операцияларды жүргізу кезінде ұсынатын құжаттарда мыналар үшін жеткілікті мәліметтер болуға тиіс:

- 1) Клиентті сәйкестендіру;
- 2) Банктің номиналды ұстауындағы бағалы қағаздармен мәмілелерді тіркеу;
- 3) бағалы қағаздарға меншік құқығының көлемін тіркеу және растау;
- 4) клиенттерге тиесілі бағалы қағаздар бойынша кірістерді төлеу.

29. "Бағалы қағаздардың орталық депозитарий" АҚ ақпараттық жүйесі деректерді қамтиды:

- 1) әрбір клиент туралы, банкке номиналды ұстауға берілген бағалы қағаздардың саны, түрлері, санаттары, номиналды құны, клиенттердің бағалы қағаздарына міндеттемелермен ауыртпалық салу фактілері туралы, сондай-ақ клиенттердің уәкілетті өкілдері туралы;
- 2) олардың негізінде дербес шоттарды жүргізу жүйесіне өзгерістер енгізілетін құжаттар туралы;
- 3) бағалы қағаздар бойынша есептелген және төленген кірістер туралы.

30. Банктің бағалы қағаздары мен ақшасы бухгалтерлік есепті есеп бөлімшесінің әртүрлі қызметкерлері жүзеге асыратын клиенттердің бағалы қағаздары мен ақшасынан бөлек есепке алынуға және сақталуға жатады. Осы мақсатта БЕЖЕД Банкке және оның клиенттеріне тиесілі қаржы құралдары мен ақшаны Қазақстан Республикасының резидент емес банктерінің банктерінде, филиалдарында және (немесе) бағалы қағаздардың орталық депозитарийінде және (немесе) кастодиандарда (тек бағалы қағаздар бойынша) бөлек есепке алуға және сақтауға арналған жеке дербес шоттар (қосалқы шоттар) және банк шоттарын ашады және (немесе) клирингтік ұйымдарда және (немесе) есеп айырысу ұйымдарында және (немесе) шетелдік есеп айырысу ұйымдарында.

5 тарау. Номиналды ұстауды есепке алу жүйесінде операцияларды жүргізу тәртібі

§1. Операция түрлері

31. Номиналды ұстауды есепке алу жүйесінде дербес шоттар бойынша операциялардың мынадай түрлері жүзеге асырылады:

- 1) жеке шот ашу;

2024 жылғы 18 қарашадағы бағалы қағаздар нарығында «Фридом Банк Қазақстан» АҚ қызметін жүзеге асыру қағидалары, тіркеу № АО-23-04/24/ПВ/18112024

- 2) бағалы қағаздарды есепке жатқызу немесе есептен шығару;
 - 3) дербес шоттың деректемелеріне өзгерістер енгізу;
 - 4) бағалы қағаздарға ауыртпалық салу және ауыртпалықты жою;
 - 5) бағалы қағаздарды бұғаттау және бағалы қағаздарды бұғаттауды алып тастау;
 - 6) бағалы қағаздарды сатып алу, сату және өтеу;
 - 7) кері және тікелей РЕПО операциялары;
 - 8) номиналды ұстаудан бағалы қағаздарды аудару;
 - 9) жеке шотты жабу;
 - 10) ҚР заңнамасында белгіленген өзге де операциялар.
32. Ақпараттық операцияларға мыналар жатады:
- 1) Дербес шоттан үзінді көшірме беру;
 - 2) бағалы қағаздарды ұстаушылардың, Орталық депозитарийдің, эмитенттердің және уәкілетті органның сауалдары бойынша мәмілелер бойынша есептерді, куәліктерді, анықтамаларды және басқа да есептерді дайындау және беру;
 - 3) ҚР заңнамасында белгіленген өзге де операциялар.

§ 2. Операцияларды жүргізудің жалпы шарттары

33. БЕЖЕД брокерлік шарттың көшірмесін қоса бере отырып, шот ашу үшін қажетті құжаттар құрамында трейдинг департаменті берген жеке шотты ашуға арналған клиенттік бұйрық негізінде Клиентке клиенттің бағалы қағаздары мен ақшасын есепке алу үшін қажетті шоттар ашады. Банктің бағалы қағаздары мен ақшасы жеке шоттарда есепке алынады. Жеке шотты ашу клиенттің оған кез келген бағалы қағаздар мен ақшаны дереу енгізуін білдірмейді.

34. Клиенттердің дербес шоттарын жүргізу жүйесіне (клиенттердің дербес шоттары бойынша операцияларды жүргізу үшін) өзгерістер енгізу үшін клиенттің бұйрықтары/тапсырыстары, соттардың шешімдері, анықтау және алдын ала тергеу органдарының, уәкілетті органның қаулылары негіз болып табылады.

35. Банк клиенттердің бағалы қағаздары мен ақшаларын алу/есепке алу жөніндегі операцияларды жүзеге асырады егер:

- 1) ҚР заңнамасына, брокерлік шартқа және ІНҚ сәйкес КЖ/ТҚҚ мақсаттары үшін қажетті барлық құжаттар алынды;
- 2) клиенттің бұйрығында көрсетілген осы түрдегі бағалы қағаздардың немесе ақшаның саны сол түрдегі бағалы қағаздардың немесе бұйрық берген клиенттің шоттарында жазылған ақшаның санынан аспайды;
- 3) клиенттің қолтаңбасы үлгілерінің карточкалары бар бұйрықта қолтаңбаларды (және мөр бедерін – заңды тұлғалар үшін) тексеру жүзеге асырылды;
- 4) қарсы бұйрықтардың деректері сәйкес келеді;
- 5) клиенттердің операцияларына мониторинг жүргізілді және ҚР заңнамасына және шет мемлекеттердің заңнамасына сәйкес КЖ/ТҚҚ/ЖҚҚТҚ, ІНҚ бөлігінде күдікті операциялар анықталмады.
- 6) осы операцияны жүргізу соттың заңды күшіне енген шешімімен, анықтау, алдын ала тергеу органдарының және уәкілетті органның қаулыларымен белгіленген бағалы қағаздар мен ақшаға қатысты шектеулерді бұзбайды;
- 7) бұл операцияны жүргізу ҚР қолданыстағы заңнамасының, брокерлік Шарттың және ІНҚ нормаларын бұзбайды.

36. Бұйрық / Тапсырыс жазбаша түрде жасалуы, Клиент немесе оның уәкілетті өкілі қол қоюы және брокерлік шартқа қосымшаларға сәйкес ресімделуі тиіс.

37. АБАЖ-да алынған бұйрықтарды/клиенттердің тапсырыстарын, мәмілелерді, есептерді және басқа құжаттарды есепке алу, сондай-ақ есепке алу журналдарын қалыптастыру ҚР заңнамасына және ІНҚ-ге сәйкес жүргізіледі.

38. Дербес шотты жабуды АБАЖ да БЕЖЕД қызметкері трейдинг департаментінің өкімі негізінде және/немесе клиенттің дербес шотты жабуға бұйрығы негізінде жүзеге асырады және клиентті кейіннен хабардар ете отырып және клиенттің барлық бағалы қағаздары мен ақшасын есептен шығарған кезде ғана жүзеге асырылуы мүмкін.

6 тарау. Бағалы қағаздар мен ақшаны есепке алу тәртібі

39. Банк бағалы қағаздар мен ақшаны есепке алудың екі түрін пайдаланады – ақпарат пен құжаттарды жүргізу мен сақтаудың электрондық және қағаз нысандары. Бағалы қағаздармен және ақшамен операцияларды ішкі есепке алудың негізгі принциптері:

- 1) бағалы қағаздармен және ақшамен операцияларды банктің балансында және ішкі есепке алу журналдарында көрсету мәміле бойынша есеп айырысулар жасау фактісі туралы растауды алған күннен кейінгі жұмыс күнінен кешіктірілмей жүзеге асырылады;
- 2) банктің ақшасы мен бағалы қағаздарының ішкі есебінде клиенттердің ақшасы мен бағалы қағаздарынан бөлінуі;
- 3) бағалы қағаздармен және жасалған ақшамен жасалған операциялардың нәтижелері бойынша клиенттерге тұрақты есеп беру. Клиенттерге есеп беру клиенттің ақшасы мен бағалы қағаздарын, сондай-ақ ішкі есеп деректеріне сәйкес шоттағы ақша мен бағалы қағаздардың қалдықтарын пайдалану арқылы жасалған барлық операцияларды көрсетеді;
- 4) ҚР заңнамасына сәйкес Банктің бағалы қағаздарымен операциялар бойынша реттеушілік, қаржылық және басқа да есептілікті ұсыну.

40. Клиенттің бағалы қағаздарға құқықтары Colvir АБАЖ да жазбалар жасау арқылы ескеріледі

41. Банк тізбесі брокерлік және дилерлік қызметтің жұмысын регламенттейтін ішкі құжатта айқындалған клиенттердің бағалы қағаздары мен ақшаларын есепке алу журналдарын жүргізу арқылы сенімді және өзекті (есепке алу деректерін өзгерту үшін негіздер туындаған күні) есепке алуды жүзеге асырады.

42. Клиент бағалы қағаздармен, оның ішінде байланыстың баламалы түрлерімен мәмілелер жасасу, дербес шотты ашу және жүргізу мақсатында, сондай-ақ есепке алу деректерін өзгерту үшін ұсынған құжаттарды Банк ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес осы дербес шот жабылған күннен бастап 5 (бес) жыл бойы сақтауға тиіс.

7 тарау. Брокерлік операцияларды жүргізу кезіндегі кәсіби этика қағидалары

43. Банктің барлық қызметкерлері кәсіби этика ережелерін және әділ және бейтарап сауда қағидатын сақтауы тиіс.

44. Банк қаржы құралдарымен жасалатын мәмілелердің параметрлері (бағалары, көлемдері және басқа да ықтимал параметрлері) туралы анық емес немесе жаңылыстыратын мәліметтерді бұқаралық ақпарат құралдарында жарияламайды немесе өзге де жолмен таратпайды. Бұқаралық ақпарат құралдарында немесе өз қызметі туралы өзге де жолмен хабарландырулар жарияланған кезде Банк өзінің толық атауын, сондай-ақ брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыруға лицензияның берілген күні мен нөмірін көрсетеді.

45. Банк бағалы қағаздар нарығында кәсіби қызметті жүзеге асыру кезінде адал бизнес және бейтарап ынтымақтастық қағидаттарын ұдайы ұстануға, ҚР заңнамасында немесе меншік иесінің өзі бұйрығымен көзделген жағдайларды қоспағанда, клиенттер туралы ақпараттың, сондай-ақ клиенттерден алынған барлық қаржылық және басқа ақпараттың құпиялылығын сақтауға тиіс.

2024 жылғы 18 қарашадағы бағалы қағаздар нарығында «Фридом Банк Қазақстан» АҚ қызметін жүзеге асыру қағидалары, тіркеу № АО-23-04/24/ПВ/18112024

46. Банк клиентке кез келген бағалы қағаздарды сатып алуды, сатуды немесе айырбастауды, егер банкте ұсыным немесе мәміле клиенттің талаптарын қанағаттандыратынына дәлелді негіз болмаса, ұсынбауы керек.

47. Банк өзінің комиссиялық сыйақысының немесе осы қызметтен түсетін түсімнің басқа түрінің сомасын ұлғайту мақсатында клиенттің шотындағы мәмілелердің артық санын жүзеге асыруды көтермелеуге тиіс емес.

48. Банк осы мәміле жасалған кезде тиісті Сауда-саттықты ұйымдастырушының сауда жүйесінде тіркелген ұқсас қаржы құралдарымен мәмілелер жасасуға қарсы өтінімдердің (ұсыныстардың) ең жақсы бағасынан нашар баға бойынша қаржы құралдарымен мәміле жасамайды.

49. Банктің бағалы қағаздармен кез келген мәмілелерді айла-шарғы жасау, алдау немесе алаяқтық арқылы жасасуға құқығы жоқ.

50. Банк бағалы қағаздар нарығындағы мінез-құлқын өзгерту мақсатында Бағалы қағаздар нарығының басқа субъектілеріне кез келген нысанда ықпал етпеуге тиіс.

51. Банк бағалы қағаздар нарығында қалыптасқан жағдайға ықпал ету мақсатында дұрыс емес мәліметтерді таратпауға тиіс;

52. Банк клиентке қаржы құралдарымен мәмілелер жасауға кеңес бермейді, егер мұндай мәмілені орындау мүдделер қақтығысына әкеп соқтырса.

53. Инсайдерлік ақпарат бөлігінде банкке тыйым салынады:

1) бағалы қағаздармен (туынды қаржы құралдарымен) мәмілелер жасау кезінде инсайдерлік ақпаратты пайдалануға;

2) ҚР заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, инсайдерлік ақпаратты үшінші тұлғаларға беруге немесе үшінші тұлғалар үшін қолжетімді етуге міндетті;

3) үшінші тұлғаларға инсайдерлік ақпаратқа негізделген бағалы қағаздармен мәмілелер жасау туралы ұсынымдар беруге.

54. Банк өз клиенттерінің активтерін қарыз түрінде не міндеттемелерді өз мүддесі үшін немесе үшінші тұлғалардың мүддесі үшін орындау ретінде пайдаланбайды.

55. Банк ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес клиенттердің шоттарындағы ақша мен бағалы қағаздарды Банктің меншікті ақшасы мен бағалы қағаздары және басқа клиенттердің активтері орналасқан кез келген басқа шоттан бөлек нақты сәйкестендіреді және есепке алады.

56. Банк өз клиенттеріне және басқа да кәсіби қатысушыларға ақша мен бағалы қағаздарды уақтылы беруге міндетті.

8 тарау. Қорытынды ережелер

58. Осы Ереже оларды Банктің Директорлар Кеңесі бекіткен күннен бастап күшіне енеді және банктің қызметкерлері, Банктің барлық уәкілетті органдары қолдануға жалпыға міндетті болып табылады.

59. Осы Қағидалардың орындалуын/сақталуын бақылау құрылымдық бөлімшелердің басшыларына (өз бағыты бойынша) және Банктің уәкілетті кураторларына жүктеледі.

60. Осы Қағидаларға барлық өзгерістер мен толықтырулар немесе олардың қолданысының күшін жою Банктің Директорлар кеңесінің шешімі бойынша жүзеге асырылады.